

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет права, публічного управління та національної безпеки

ПРИЙМЛЕНО
Голова приймальної комісії
О.В. Скидан

«19» травня 2021 р. протокол № 4

ПРОГРАМА

комплексного вступного випробування за фахом при зарахуванні
на навчання на основі ОС «Бакалавр», ОКР «Спеціаліст»,
ОС «Магістр» для здобуття ОС «Магістр»
зі спеціальності 053 «Психологія»

Житомир – 2021

ВСТУП

Програма комплексного вступного випробування за фахом при зарахуванні на навчання на основі ОС «Бакалавр», ОКР «Спеціаліст», ОС «Магістр» для здобуття ОС «Магістр» зі спеціальності 053 «Психологія» складена відповідно до місця та значення дисциплін, передбачених освітньою програмою підготовки магістра спеціальності 053 «Психологія».

Програма передбачає перевірку знань необхідних для рівня підготовленості абітурієнтів, які виявили прагнення навчатися в магістратурі.

Програма складається з основних дисциплін, що характеризують предмет психології в обсязі відповідних курсів, які викладаються за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців. На вступному екзамені абітурієнт повинен показати знання щодо основних психологічних категорій та принципів, закономірностей психічного розвитку особистості, особливостей функціонування людської психіки.

Порядок проведення вступних фахових випробувань визначається Правилами прийому для здобуття вищої освіти в Поліському національному університеті.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет і завдання психології.

Предмет загальної психології. Місце психології в системі наук. Напрями й галузі психології. Принципи психології.

Тема 2. Методи психології.

Методи загальної психології. Методологічні принципи в психології. Спостереження та самоспостереження. Експеримент. Види експериментів. Психологічне моделювання. Методи вивчення продуктів діяльності.

Тема 3. Психологія сприймання.

Перекодування інформації в аналізаторі. Модальність відчуття. Синестезія. Емоційні тони відчуттів. Класифікація відчуттів. Пороги відчуттів. Інтенсивність відчуття. Чутливість та адаптація органів чуття. Сенсibiliзація. Інерція відчуттів. Сприймання. Властивості сприймання. Предметність відображення. Структурність відображення як властивість сприймання. Цілісність відображення як властивість сприймання. Константність і вибірковість відображення як властивості сприймання. Ілюзії сприймання.

Тема 4. Увага та уява.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Функції уваги. Види уваги. Властивості уваги. Галюцинації. Сновидіння. Гіпнотичні стани. Образи уяви. Види образів уяви. Прийоми створення образів уяви. Властивості образів уяви. Основні психологічні концепції уяви. Мрія, фантазія. Розвиток уяви.

Тема 5. Мислення та мова.

Поняття про мислення. Функціональна психологічна сутність інтелекту та мислення. Наочно-дійове мислення. Наочно-образне мислення. Індукція, дедукція, аналіз та синтез. Взаємозв'язки мислення і мовлення. Символ. Словесний символізм. Розвиток мовлення. Значення слова як одиниця єдності мислення і мовлення. Егоцентричне мовлення дитини як засіб мислення. Предикативність внутрішнього і письмового мовлення. Понятійне мислення.

Тема 6. Пам'ять.

Поняття про пам'ять. Функціональна сутність пам'яті. Види пам'яті. Види пам'яті за модальністю відчуттів і за домінуючою психічною модальністю мнемічної інформації. Мимовільна й довільна пам'ять. Оперативна, короткотривала й довготривала пам'ять. Мнемічні процеси. Запам'ятовування. Мнемічне збереження. Мнемічне відтворення. Забування.

Тема 7. Емоційно-вольова сфера.

Поняття про емоції. Види емоцій. Почуття. Класифікація почуттів. Теорії емоцій. Розуміння емоцій і почуттів Експресія емоцій Функції емоцій

Афект. Настрій. Емоційна складова стресу. Способи саморегуляції своїх емоцій. Проблема функціональної сутності емоційних переживань. Почуття. Вищі почуття. Вольові дії, їх фази та ознаки. Вольовий акт. Простий вольовий акт. Складний вольовий акт.

Тема 8. Індивідуально-психологічні особливості особистості.

Темперамент. Типи темпераментів. Основні властивості темпераменту. Властивості темпераменту. Фізіологічна основа темпераменту. Характер. Акцентуації характеру. Поняття про здібності. Структура здібностей. Теорії мотивації. Мотивація і мотивування та їх компоненти. Види мотивів. Ієрархія і зміна мотивів. Зовнішня і внутрішня мотивація. Свідомість особистості. Самосвідомість особистості. «Я-концепція».

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Метод цілеспрямованого (за попередньо розробленим планом) спостереження та фіксування досліджуваних явищ з метою їх наступного аналізу й використання для потреб практичної діяльності – це

- а) експеримент;
- б) спостереження;
- в) опитування;
- г) аналіз продуктів діяльності.

2. Тимчасово пануючий/домінуючий осередок збудження в мозку, який зумовлює роботу нервових центрів у даний момент часу і відповідно спрямовує поведінку людини – це:

- а) уява;
- б) індукція нервових процесів;
- в) домінанта;
- г) рефлекторна дуга.

3. Які види пам'яті виділяють за роллю провідного органу чуття?

- а) зорова, слухова, нюхова, смакова, дотикова;
- б) інтернальна і екстернальна;
- в) мнемічна і оперативна;
- г) короткочасна, довготривала, оперативна.

4. Виділяють такі типи темпераменту:

- а) холерик, флегматик, сангвінік, меланхолік;
- б) екстраверт, інтроверт;
- в) астеничний і стеничний;
- г) діяльнісний, емоційний, поведінковий.

5. Спеціальні здібності – це:

- а) здібності, які притаманні 1% популяції;
- б) здібності, які проявляються у всіх видах діяльності людини;

- в) мовленнєві здібності;
г) здібності, які проявляються тільки в окремих спеціальних видах людської діяльності (художні, математичні, спортивні, літературні тощо).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.2. 358 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. Варій. 5-те вид., виправл. і доповн. Л. : Априорі, 2016. Т.1. 382 с.
3. Варій М.Й. Загальна психологія: підручник. Львів. держ. ун-т безпеки життєдіяльності. 4- те вид., виправл. і доповн. К.: Знання, 2014. 1047 с.
4. Варій М.Й., Ортинський В.Л. Основи психології і педагогіки: навч. пос. [для студ. вищ. навч. закл.] [2-ге вид.]. К.: Центр навчальної літератури, 2009. 376 с.
5. М'ясоїд П. А. Курс загальної психології: у 2 т. : підручник. К.: Алеута, 2011. 496 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник / С.Д. Максименко. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: «Центр учбової літератури», 2004. 272 с.
7. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. К. Ліра–К.:, 2020. 564 с.
8. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. К.: Кондор, 2009. 576 с.
- 9.
10. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін. Загальна психологія : підручник. К. : Либідь, 2005. 464 с.
11. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. Загальна психологія: посібник. К. : Каравела, 2012. 464 с

Додаткова

1. Гамезо М. В., Петрова Е. А., Орлова Л. М. Возрастная и педагогическая психология : учеб. пособие для студентов всех специальностей педагогических вузов. М.: ПОР, 2003. 512 с.
2. Кириленко Т. С. Психологія: емоційна сфера особистості : навчальний посібник. К. : Либідь, 2007. 256 с.
3. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2005. 360 с.
4. Степанов О. М., Фіцула М. М. Основи психології і педагогіки : навчальний посібник. К. : Академвидав, 2005. 520 с.
5. Столяренко Л. Д. Основы психологии. Ростов-на-Дону : Феникс, 1997. 721 с.

6. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія : навчальний посібник. К. : Наукова думка, 2000. 90 с.
7. Цимбалюк І. М. Психологія К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет, основні завдання та міждисциплінарні зв'язки вікової психології.

Вікова психологія як галузь психологічної науки. Становлення вікової психології як науки. Методи вікової психології. Закономірності та динаміка психічного розвитку і формування особистості в онтогенезі. Проблеми періодизації психічного розвитку особистості.

Тема 2. Пренатальний розвиток та народження дитини. особливості психічного розвитку немовляти.

Пренатальна стадія розвитку дитини. Періоди пренатального розвитку. Тенденції розвитку. Фактори, що впливають на пренатальний розвиток. Народження дитини. Фаза новонародженості. Безумовні та умовні рефлексії та їх значення в житті людини. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс пожвавлення. Розвиток пізнавальних процесів і моторики. Спілкування з дорослими та його вплив на розвиток дитини у віці немовляти.

Тема 3. Особливості психічного розвитку немовляти та дитини раннього віку.

Особливості розвитку емоційної сфери немовлят. Розвиток пізнавальних процесів. Особливості розвитку моторики. Особливості розвитку емоційної сфери у ранньому віці. Розвиток пізнавальних процесів. Особливості розвитку моторики у ранньому віці.

Тема 4. Особливості психічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Прямоходіння та його значення для розвитку дитини раннього віку. Особливості предметно-маніпулятивної діяльності. Розвиток мовлення і мислення у ранньому віці. Розвиток самосвідомості дітей раннього віку. Криза 3-х років. Загальна характеристика сюжетно-рольової гри. Теорії ігрової діяльності. Основні види діяльності дошкільнят. Особливості розвитку пізнавальної сфери дошкільнят. Специфіка розвитку особистості дитини у дошкільному віці. Теорія когнітивного розвитку Ж. Піаже.

Тема 5. Особливості психічного розвитку у молодшому шкільному віці.

Соціальна ситуація розвитку у молодшому шкільному віці. Особливості початкового періоду шкільного життя дитини. Специфіка учбової діяльності молодших школярів. Розвиток пізнавальних процесів учнів початкових класів. Формування особистості дитини у молодшому шкільному віці.

Тема 6. Особливості психічного розвитку підлітка.

Соціальна ситуація розвитку у підлітковому віці. Теорії кризи підліткового віку (Дж.С. Холл, З.Фройд, Е.Еріксон, Ж.Піаже, К.Левін, М.Мід, Л.С. Виготський). Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітків та її вплив на психічний розвиток. Формування особистості підлітка. Основні протиріччя віку. Особливості взаємовідносин і спілкування підлітків з однолітками та дорослими. Розвиток пізнавальних процесів у підлітковому віці. Особливості учбової та трудової діяльності підлітків. Інтереси, схильності, ідеали та ціннісні орієнтації підлітків.

Тема 7. Особливості психічного розвитку юнака.

Особливості фізичного розвитку у юнацькому віці. Розвиток самосвідомості і самооцінки юнаків. Особливості формування особистості у юнацькому віці. Загальна характеристика провідної діяльності та основних новоутворень у юнацькому віці. Вплив колективу на формування особистості у юнацькому віці. Специфіка самовиховання у юнацькому віці. Життєві плани і професійне самовизначення. Формування життєвих планів у юнацькому віці. Фактори професійного самовизначення. Етапи професійного самовизначення. Спілкування юнаків з дорослими та однолітками. Дружба і любов у юнацькому віці. Ознайомлення з методиками дослідження професійних інтересів, нахилів та професійної спрямованості особистості.

Тема 8. Особливості розвитку дорослої людини та людини у літньому віці.

Особливості соціальної ситуації та завдання розвитку дорослості. Основні анатомо-фізіологічні особливості у дорослому віці. Розвиток психічних процесів у дорослому віці. Психосоціальний розвиток у дорослому віці. Кризи віку дорослості. Анатомо-фізіологічні особливості у літньому віці. Розвиток психічних процесів у літньому віці. Психосоціальний розвиток у літньому віці. Теорії старіння. Допомога людям літнього віку.

ПРИКЛАДИ ТЕСТІВ ДО ДИСЦИПЛІНИ

1. Яке із запропонованих тверджень є правильним?

- а) предметом вивчення вікової психології є закономірності психічного розвитку людини на різних етапах її життя
- б) особливості навчання та спілкування дітей залежить лише від бажання дорослих
- в) професійне майбутнє людини залежить від числа успадкованих ознак
- г) життєві та вікові кризи є однаковими та наявні у всіх без виключення людей

2. В межах якого вікового періоду формується таке психічне новоутворення як особистісне та професійне самовизначення?

- а) молодшого шкільного віку
- б) дошкільного віку
- в) підліткового віку

г) юнацького віку

3. *Процес розвитку індивіда як соціальної істоти – це*

- а) навчання
- б) соціалізація
- в) імпринтинг
- г) учіння

4. *Сензитивний період – це*

- а) перехідний період від підліткового віку до юнацького
- б) період гормонального виплеску в житті підлітка
- в) період, який є найбільш сприятливим для розвитку тих чи інших психічних функцій або властивостей
- г) період, на якому активно розвивається мова та мовлення дитини

5. *Процес дозрівання, росту і розвитку людини починається*

- а) від зачаття
- б) із двомісячного віку
- в) із кінця сьомого тижня вагітності
- г) від народження

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вікова психологія / за ред. Г. С. Костюка. К.: Рад. шк., 1976. 269 с.
2. Заброцький М. М. Вікова психологія К.: МАУП, 1998. 89 с.
3. Крэйг Г. Психология развития. СПб. : Питер, 2000. 992 с.
4. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посіб. для самост. роботи студ. К. : Академвидав, 2011. 373 с.
5. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія. Суми, 2007. 330 с.
6. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. К. : Академвидав, 2006. 360 с.
7. Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін Вікова і педагогічна психологія. 2-е вид., допов. К.: Каравела, 2009. 400 с.
8. Швалб Ю. М., Муханова И. Ф. Возрастная психология : учеб. пособие для студ. Вузов. Киев. нац. ун-т им. Т. Г. Шевченко, Макеев, экономико-гуманитар. ин-т. Донецк : Норд-пресс, 2005. 304 с.
9. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини : навч. посіб. Ніжин, держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин : РВВ НДПУ ім. М. Гоголя, 2001. 194 с.

Додаткова

1. Абрамова Г. С. Возрастная психология. М.: Академ, проект, 2001. 704 с.

2. Возрастная и педагогическая психология: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов /Под. ред. А.В. Петровского. М.: Просвещение, 1973. С. 41 – 47.
3. Детская психология: Учеб. пособие /Под ред. Я.Л. Коломинского, Е.А. Панько, Мн.: Университетское, 1988. С. 85-122, 368-381.
4. Ительсон Л.Б. Лекции по общей психологии: Учеб. Пособие. Мн.:Харвест; М.: ООО "Изд-во АСТ", 2000. С. 174- 201.
5. Костюк Г. С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. К, 1989. 608 с.
6. Максименко С. Д. Основи генетичної психології : навч. посіб. К.: НПЦ "Перспектива", 1998. 217 с.
7. Обухова Л. Ф. Возрастная психология. М., 2001. 442 с.
8. Приходько Ю.О. Нариси становлення та розвитку дитячої психології: Навч. посібник для вищих навч. закладів. К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 1999. 205 с.
9. Эриксон Э. Идентичность: юность, кризис. М., 1996. 344 с.